

לילה בגמחה

שמי עמנואל.

אני גר בירושלים ולומד בכתה ו'.

אומרים שנולדתי "עם כפית זהב בפה" - הכונה היא למי שנולד בבית עשיר ולא חסר לו כלום, ובאמת, תמיד קבלתי כל מה שבקשתי. בעצם, גם דברים שבכלל לא בקשתי. ההורים שלי די פנקו אותי, ולא היה חסר לי דבר. מאז שאני זוכר את עצמי, גרנו בדירות מפארות, והיו לנו מכוניות יקרות מאד.

הייתי גאה מאד באבא שלי ולא הסתתתי את זה שהוא עשיר מאד. כל מלה שניה הייתי אומר "אבא שלי" או בקצור: "אב'שלי". ראיתי שאנשים מאד מתעניינים בו ובכמה כסף שהוא מרויח. התלהבתי גם אני. נהגתי לשאל אותו על עסקיו, אף הוא אמר לי: "זה לא עסק לילדים בגילך."

הערצתי את אבא שלי, ואף אמרתי את זה לכלם. אבי לא אהב את זה שאני מתגאה כל כך בכסף שלו. "כסף בא וכסף הולך", הוא נהג לומר לי. "זה יפה שילד גאה באביו, אבל טפשי להיות גאה בעשר, שהיום בא ומחר הולך."

אבל אני לא חשבת לרגע על מחר. רק על אותו הרגע, ורק על הצעצועים היפים והחיים הטובים שיש לי.

אבי נהג לנסע לחו"ל פעמים רבות לרגל עסקיו. הוא חסר לי מעט, אבל ידעתי שהוא לא יוצא ליותר משבוע, ותמיד הוא מביא לי מתנות מכל רחבי העולם. אז מה רע? יום אחד, לפני כשנה, הוא נסע לנסיעה ארוכה יותר. שבוע עבר, ועוד שבוע, ועוד אחד. דברתי אתו מספר פעמים בטלפון, והוא אמר לי שהוא נאלץ להתעכב. עד שבשיחה אחת אמר לי, שלא יוכל להיות אתנו בקשר זמן-מה. אז עוד לא ידעתי מה זה "זמן-מה".

המשכתי ללכת לבית הספר, וכשחזרתי, הייתי רואה את אמי משוחחת בטלפון, תמיד בלחש, תמיד האפרקסת צמודה חזק לפנייה. כשהייתי מגיע, היא הייתה מחיכת אלי, אבל אני ידעתי שהיא די מטורדת. לא אמרתי מילה.

יום אחד עברנו דירה. לזה כבר הייתי רגיל, אף משהו בדירה החדשה היה שונה. היא הייתה ישנה ופשוטה. מעולם לא גרנו בדירה כזו.

יום רודף יום, ואני חשתי שמשהו קורה. לא ידעתי מה. אבי אינו מתקשר, אמי כל הזמן בטלפון, והיא לא אותה האמא שאני מכיר. שאלתי אותה פעם: "אמא, מה קורה? מתי אבא יחזור?" והיא אמרה לי: "אם ירצה ה' יהיה בסדר." פעם העירה אותי באמצע הלילה לדבר עם אבא שלי.

שאלתי: "אבא, מתי אתה חוזר כבר? הבטחת לי אקוריום, זוכר?" והוא אמר לי: "בעזרת ה' יהיה בסדר", ובכלל לא התייחס לבקשה שלי שיחזר, או לאקוריום.

יום אחד, אולי היום הכי קשה בחיים שלי, התקוטטתי עם חבר בפתח. ופתאום הוא אמר לי: "אבא שלך גנב." "אתה מקנא?" שאלתי.

"בכלל לא", אמר. "אבא שלך גנב, ובכלל זה הוא ברח לחוץ לארץ."

"אתה משקר", אמרתי. "אבא שלי אוטוטו חוזר."

"אם הוא יחזר, הוא יישב בכלא", אמר החבר.

"זה שקר!" צעקתי, והחבר אמר: "עבדה שהוא לא חוזר."

המלים נפלו עלי כמו מכת פטיש. הרגשתי שהרגלים שלי רועדות, החדר הסתחרר מסביבי, כשילתי וכמעט נפילתי. מי שהציל אותי מנפילה היה יוסי, בן דודי, שעמד לידי כל העת. "רשע מרשע!" שמעתי אותו צועק. לאחר מכן אמר לי: "אל תשים לב אליו, הוא סתם רוצה לעצבן אותך."

שתקתי. "בוא נצא להפסקה", אמר יוסי.

"זה נכון מה שהוא אמר?" שאלתי.

יוסי שתק.

"אבא שלי ברח לחוץ לארץ ולא יחזר?" שאלתי.

יוסי שתק.

הרגשתי שהעולם חרב עלי. פתאום הבנתי את הטלפונים הסודיים, את אמי המדאגת, את האנשים המפחידים שבאו והלכו.

לא יצאתי להפסקה, יצאתי הביתה.

הבית היה נעול. המתנתי כשעתים ליד הדלת, ממרר בבכי, עד שנגדמתי. אמי מצאה אותי ליד הדלת, העירה אותי ושאלה מה קרה.

לא עניתי. נכנסתי הביתה והלכתי לחדרי, לישן.

שעתים לאחר מכן התעוררתי. אמי ישבה לצדי וקראה תהלים. היא לא הבחינה שהתעוררתי, ואני הבחנתי כיצד היא מתפללת בכונה רבה ומזילה דמעות.

רק לאחר מספר דקות הבחינה שהתעוררתי. היא סגרה את ספר התהלים והביטה בי ממשכות.

שתקנו.

"יוסי ספר לי מה שקרה היום," אמרה.

שתקתי.

"אני מבינה שנפגעת מאד. הוא לא היה צריך לומר כן.

זה מעשה אכזרי."

לא אמרתי דבר.

"תתגבר, מני, תתגבר. זמנים קשים עוברים עלינו. ה' מנסה אותנו. עלינו לעמד בנסיון."

לא עניתי.

"אני יודעת שקשה לך, אבל אתה צריך להיות חזק."

"כלומר, זה נכון מה שהוא אמר על אבא? שהוא גנב?"

אמי הביטה בי בתדהמה. "מה??? זה מה שהוא אמר? חלילה. אבא הוא איש עסקים, ולאחרונה העסקים נקלעו לקשיים, והוא לא יכול היה להחזיר חובות. זה יכול לקרות לכל אחד. אבא שלך הוא אדם ישר והגון, וכעת הוא בחר"ל כדי לארגן את העסקים ולנסות להחזיר את החובות."

עצמתי את עיני. מצד אחד רנח לי שהמלה הנוראה הזו שנאמרה כלפי אבי אינה נכונה. אך עדין החדשות היו קשות מכדי שאוכל להבין.

"מתי אבא יחזר?" שמעתי את עצמי שואל.

"איני יודעת, זה... מסבך, מלמלה."

"ומה יהיה אתנו?" שאלתי.

"גם כן מסבך, אמרה אמא. "אני לא רוצה להעמיס עליך יותר מדי."

הרגשתי חסר אונים. מה כבר יכול לחוש ילד שאביו

בחו"ל, ואמו צריכה להתמודד לבד? כל מיני מחשבות עלו לי בראש.

למחרת לא הלכתי לבית הספר. "אני מתבייש", אמרתי לאמי.

המנהל התקשר ואמר, שהילד נענש גם על ידי בית הספר וגם על ידי הוריו. המחנך התקשר. יוסי הגיע ואמר לי שחבל, אני אוכל להמשיך כאלו לא קרה דבר.

רק כעבר שבוע הספמתי ללכת לבית הספר. הבחנתי שכל העינים נעוצות בי, ילדים מתלחשים מאחורי גבי. לא יכולתי לסבל זאת.

כעבר יומים חדלתי ללכת לבית הספר.

במשך חודשים בליתי בבית. מי לא נסה להחזיר אותי, ללא הצלחה. האמת היא, שכלל לא דברתי. לא היו לי מלים לבטא את ההרגשה הנוראה שלי. הרגשתי שנפלתי מגבהים אל מעמקי האדמה. לפעמים היה מישהו מצליח לשכנע אותי ללכת, ואז הייתי מתקוטט עם הילדים, והם, כמובן, היו פוגעים בי בצורה הכי גרועה בכך שהיו מזכירים לי את מצבי. בכל פעם שהזכירו לי את אבי, הייתי מתפרץ בחמת זעם ומשתולל.

נוצר מצב, שפאשר לא הלכתי לבית הספר התחננו לפני

שאלה, וכשכבר הספמתי ללכת, היו מעיפים אותי אחרי כמה שעות.

אמרתי לאמי שאני רוצה לעבר לבית ספר אחר.

אמי לא ידעה מה לענות לי. היא כבר הייתה עיפה ותשושה מכל הצרות שעברו עליה. היא שוחחה עם המנהל, וזה הזמין אותי לחדרו.

"שמעתי שאתה רוצה לעזוב," אמר המנהל. "מה הסבה?"

"רע לי כאן."

"מאז שנכנסת לבית הספר הזה רע לך?"

"לא."

"ממתי רע לך?"

"מאז ש... אבא שלי... עזב לחו"ל," אמרתי. "כלם צוחקים עלי ופוגעים באבא שלי."

"אני יודע," אמר המנהל. "ידוע לי שאתה מתמודד עם בעיה לא פשוטה, אך מדוע אתה חושב, שאם תחליף בית ספר זה יפתר?"

"כאן רע לי, אז אני עוזב," אמרתי.

"ואם גם בבית הספר השני יצחקו עליך ויפגעו בך מאותה סבה, מה תעשה? אתה יודע שקשה לשמר סודות."

שתקתי. לא ידעתי מה לענות.

"אני לא אומר שאין לך בעיה. המצב שאתה נמצא בו הוא לא קל. אבל אתה חושב שהבעיה שלך היא בגלל בית הספר. זו טעות. הבעיה היא שלך ותלך אתך לכל מקום בו תלמד."

"אז מה המנהל מציע לעשות?" שאלתי.

"לנסות לפתור את הבעיה, ולא לנסות לברוח ממנה."

המנהל הוסיף ודבר, אך מהר מאוד הבחין שאני אטום מלשמע. החלטתי לעזוב, וזהו. בסוף השיחה קמתי ופניתי אל הדלת. לפני שיצאתי, המנהל קרא בשמי.

הסתובבתי.

"שתדע שבית הספר הזה יהיה פתוח בפניך גם אם תתחרט," אמר.

אמרתי "תודה" והלכתי.

למחרת עזבתי את בית הספר בו למדתי מאז הגן. עזבתי בלי לומר לאיש. לא היה לי גם למי. עברתי לבית ספר אחר, שנמצא לא הרחק מביתי.

כמה ימים החזקתי מעמד, הילדים נוקא התייחסו אלי יפה, עד שיום אחד הגעתי לפתה וראיתי קבוצת ילדים

מתלחשים. כשראו אותי, הפסיקו והביטו בי בהתענינות.
הרגשתי שחומה נפלה ביני לבינם.

בהפסקה שאל אותי אחד הילדים: "איפה אבא שלך?"
"בחו"ל", אמרתי לו.

"ומדוע הוא לא מסים לבנות את בית הכנסת ברחוב
השבעה?" שאל.

הבטתי בו בתדהמה. "על איזה בית כנסת אתה מדבר?"
"אבא שלך הבטיח לתרם חצי מיליון דולר לבניית בית
הכנסת שלנו ברחוב השבעה. הוא תרם רק שלש מאות אלף
דולר ואחר כך נעלם, וכעת רק השלד של בית הכנסת גמור,
ואין כסף להשלים את עבודות החשמל, הרצוף
והאינסטלציה. וכלם עכשו עצבניים על אבא שלך."

"אבא שלי תרם שלש מאות אלף דולר?" שאלתי.

"כן, מה זה בשבילו? הוא היה מיליונר."

"אבא שלי תרם שלש מאות אלף דולר, וכלם עצבניים
עליו?" שאלתי שוב.

"כן, כי הוא הבטיח חצי מיליון ונתן רק שלש מאות
אלף. זה נחשב כמו גנבה, לא?"

הרגשתי משהו עולה מתוכי, כמו גוש של כעס נורא.
כעס מהול בכאב. ראשי הסתחרר עלי. 'איזו רשעות של

אנשים! חשבתני בלב, 'איך הם מעזים לדבר כך על אדם שתורם להם כל כך הרבה כסף?'

"תגיד לאבא שלך שכדאי לו להשאיר בחו"ל, כי אם הוא יחזור לכאן, יש הרבה אנשים שמחכים עם קבלת פנים מאוד 'חמה', אמר בלעג.

זה כבר היה יותר מדי בשבילי. אבדתי שליטה והתנפלתי עליו.

קשה לתאר מה שהלך שם. כמה ילדים התנפלו עלי בחזרה, ואני נלחמתי בחרוץ נפש עד שעזבו אותי. כל בגדי היו קרועים, ודם נטף משפתי ומידי.

כך מצא אותי המורה שנכנס לכיתה.

"מי התחיל?" הוא שאל.

"הוא התחיל", אמרו כלם במקלה.

המורה התקרב אלי. "זה נכון?" שאל.

"הוא פגע בי", אמרתי.

"שאלתי מי התחיל מכות."

"אני התחלתי", הודיתי. "אבל..."

"אבל אצלנו לא הולכים מכות. ואם הולכים, אז הולכים

אתן הביתה", אמר המורה.

יכלתי לחוש את שמחתם של הילדים לאידי.

"אני הולך הביתה," אמרתי. "אבל שהמורה ידע, שהם לא רק התחילו אתי. הם גמרו אתי. הרסו אותי. שברו אותי לאלף חתיכות." התחלתי לבכות. "שה'... ישלם... להם... מה... שהם.. עשו... לי."

הכיתה השתתקה. המורה והתלמידים הביטו בי בתדהמה. אמרתי בנראה דברים שילדים לא אומרים בדרך כלל. היו אלה פשוט מלים שיצאו לי מהלב.

סגרתי את הדלת ורצתי הביתה.

החלטתי ללכת דרך רחוב השבעה, לראות את בית הכנסת שאבי תרם.

הגעתי למקום, ומיד הבנתי באיזה מבנה מדבר.

היה זה מבנה גדול ממדים ומושך את העין. היו בו ארבע קומות, וקשתות ענק מבוטן שוו לו מראה של "בית מקדש מעט". נזכרתי שראיתי באיזשהו מקום בבית, את שרטוטי המבנה. המבנה היה מקף בגדרות אלומיניום. נכנסתי ללא קשי ברוח שנוצר בין גדר לגדר, התעלמתי מהשלט האומר: "סכנה! כאן בונים".

עליתי במדרגות. בעצם, אלו עדין לא היו מדרגות, אלא שפוע שעליו אמורות להיות המדרגות. עליתי ללא קשי. ראיתי את החדרים הגדולים והמרווחים, את החללים הענקיים

שֶׁבַח־לָקֶם כָּבֵד הִתְקִינוּ תְלוּנוֹת אֱלוֹמִינִיּוֹם חוּמִים-זְהוּבִים, עַד שֶׁהִגַּעְתִּי לְאוֹלָם הָעֵנָק.

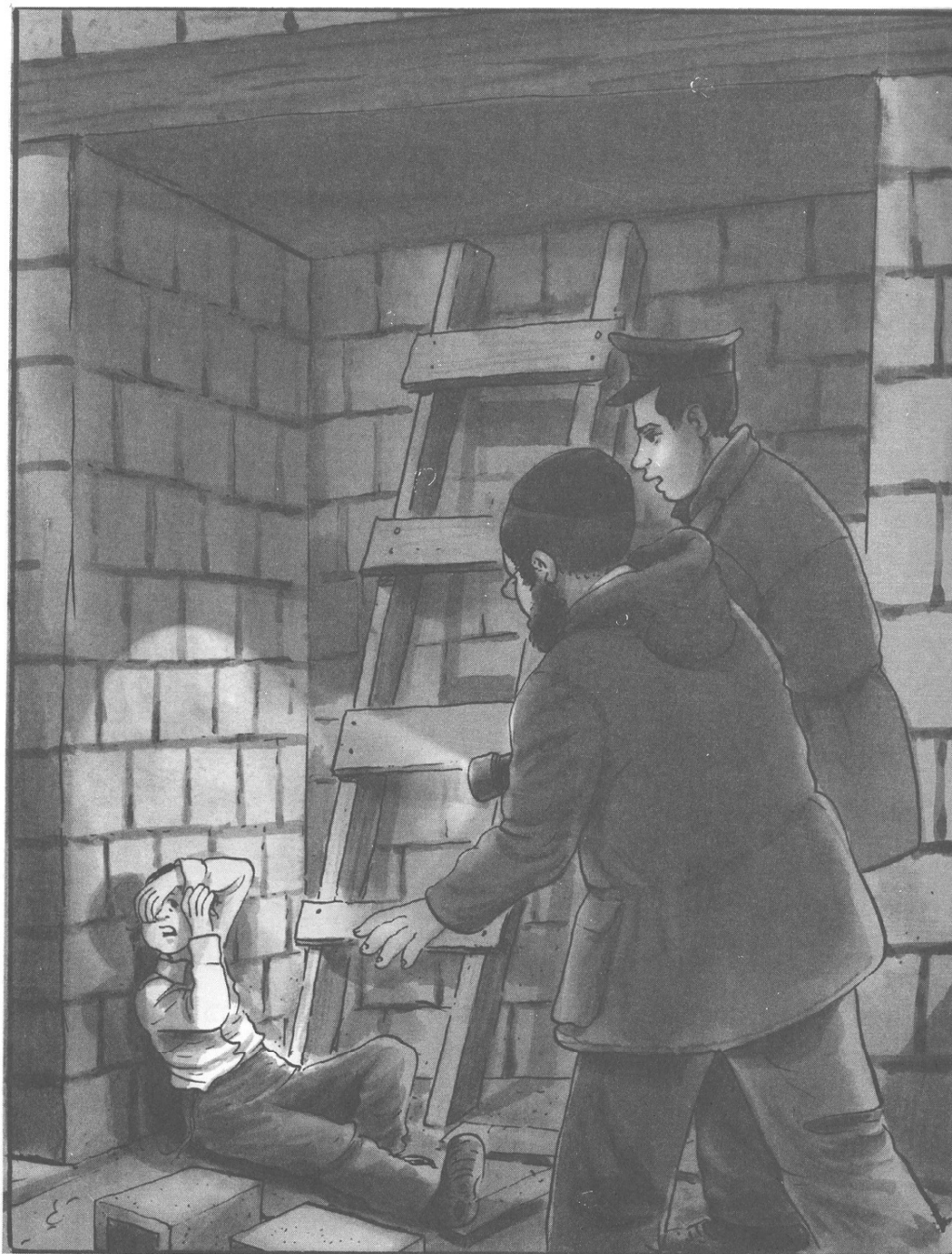
הָיָה זֶה אוֹלָם רָחֵב יָדִים, רִיק לְחִלוּטִין. צָעַדְתִּי כֹּלֹא מֵאֲמִין עַד סוּפּוֹ, הֵיכָן שִׁצְרִיף לְעֶמֶד הַחֲזָן. הָיוּ שָׁם שְׁלֹשׁ מַדְרָגוֹת, שֶׁהוֹבִילוּ אֶל בְּלִיטָה עֲנֻקִית בְּקִיר כְּלָפִי חוּץ. הִבְנַתִּי שֶׁזֶהוּ הַמָּקוֹם הַמֵּיָעַד לְאַרְוֹן הַקֹּדֶשׁ. אֵף לֹא הָיָה אַרְוֹן, וְגַם לֹא סִפְרֵי תוֹרָה. רַק שָׁקַע גָּדוֹל וְרָחֵב, שָׁבוּ הָיוּ צְרִיכִים לָשִׁים אַרְוֹן.

עָלִיתִי בַּמַּדְרָגוֹת, עָמַדְתִּי לִיד אַרְוֹן הַקֹּדֶשׁ, וּפְתָאוֹם הִתְחִילוּ דְמַעוֹת לָרֶדֶת מֵעֵינַי. לֹא הִתְבַּיֵּשְׁתִּי. לֹא הָיָה מִמִּי לְהִתְבַּיֵּשׁ. פָּשׁוּט עָמַדְתִּי שָׁם, יָלַד קָטָן וְאֲבוּד, מוֹל שָׁקַע שִׁצְרִיף הָיָה לְהִיּוֹת אַרְוֹן קֹדֶשׁ, וּמִרְרָתִי בִּבְכִי.

"ה' אֱלֹקִים," בְּכִיתִי, "בַּמָּקוֹם הַזֶּה הָיָה צְרִיף אַרְוֹן לְכְבוֹדָךְ, אָבֵל רִיק כָּאֵן וְקָר, גַּם בְּלֵב שְׁלִי רִיק וְעֶצוֹב כָּל כָּף. אָבֹא שְׁלִי הוֹצִיא מִכֶּסֶּפּוֹ לַעֲשׂוֹת כְּבוֹד לַה' יִתְבָּרַךְ, וְכַעַת הוּא עֲצָמוֹ נוֹתֵר לֹלֵא כֶסֶף וּלְלֹא כְבוֹד. הוּא נֶאֱלָץ לָלֶכֶת מִכָּאֵן וּלְהִשָּׁאִיר אוֹתִי, בְּנוֹ הַקָּטָן, כָּל כָּף בּוֹדֵד... אֲנִי כָּל כָּף אוֹהֵב אֶת אָבֹא שְׁלִי, כָּל כָּף דּוֹאֵג לוֹ וּמִתְנַעֵגֵעַ אֵלָיו."

כָּף דִּבְרָתִי וּמִרְרָתִי בִּבְכִי. בְּשֻׁלֵב מְסִים נִהְיָה לִי קָר. נִשְׁעַנְתִּי קֶצֶת עַל קַרְקַעִית אַרְוֹן הַקֹּדֶשׁ, וּבְלִי לָשִׁים לֵב נִרְדַּמְתִּי.

...הִתְעוֹרַרְתִּי בְּבִהְלָה אֶל זוּג פָּנָסִים, שֶׁהֶאִירוּ הַיָּשָׁר אֶל

תוף עיני. מסביב היה חשך מצרים. שני אנשים עם מעילים
החזיקו בפנסים. הם נראו כל כך מפחידים. "אמאלה!"
צרחתי. אחד מהם התקרב אלי ונסה לאחז בידי. "עזב אותי,
אל תגע בי!" התחלתי להשתולל בתוף הגמחה של ארון
הקדש ולא נתתי להם להתקרב. אחד מהם שלף מכשיר קשר
ודבר לתוכו: "מצאנו אותו. הוא במבנה הנטוש ברחוב
השבעה."

"אנחנו מיד מגיעים," נשמע קול במכשיר הקשר. רק אז
הבנתתי שהם שוטרים.

בעבר מספר דקות הגיעו עוד כמה שוטרים למקום. כעת
כבר הייתי רגוע. הבנתי שאני בידיים טובות. אחד השוטרים
נגש אלי ואמר: "אל תפחד, אנחנו רוצים להחזיר אותך
הביתה."

"מה השעה עכשו?" שאלתי.

"שלוש בלילה. מאות אנשים מחפשים אותך בשעות
האחרונות. חקרנו את ילדי הכתה מדוע ברחת, ורק לפני כמה
דקות מישהו העלה את הרעיון שאולי הלכת לבית הכנסת
הנטוש. בוא אתנו, כי אפך מדאגת מאד."

אור חזק של 'פלש' הפתיע אותי. מישהו צלם אותנו.

"אדוני, אין כניסה לעתונאים," אמר השוטר. "תוציאו

אותם!" לא הבנתי מדוע הגיעו העתונאים. השוטר נטל את ידי ואמר: "בוא נחזור הביתה."

ירדנו בזהירות. מאות אנשים התגודדו למטה. נידות רבות האירו את הרחוב באור כחל, וכמה צלמים צלמו אותי מלנה בשוטרים ועטוף במעיל דבון, שאחד השוטרים נתן לי. יצאתי מהגמחה, רועד מקר.

ברחוב צפו בי נכנס אל הניידת, ורבים מחאו כפיים. נסענו בשתיקה אל הבית, שם המתינה לי אמי כשעיניה אדמות מבכי. היא חבקה אותי בחזקה ואמרה: "כל כך הדאגת אותי. כבר פחדתי ש...". היא לא יכלה להמשיך.

הסתגרתי בחדרי. אמי נסתה לדבר אתי, אך ללא הצלחה. היא אמרה לי מעבר לדלת: "אני מכרחה לשוחח אתך, אך אני לא עניתי, רק הרגשתי שאין לי לאן לברוח."

התחלתי לרחם על עצמי. ילד עשיר, שכל החיים שלו היו טובים, שכל כך התגאה באבא שלו ובכמה שהוא מצליח, פתאום נופל ככה, הופך לעני, ועוד כלם מכנים אותו בשמות גנאי. אבא שלי, שאני כל כך אוהב, אבא שלי שתרגם כספים לבית כנסת, איך הם מעזים לדבר עליו כך? חשבתי ובכיתי. היה לי כל כך רע, שרציתי לא לצאת מהחדר לעולמים.

שמעתי את אמי קוראת: "יש לך טלפון, אתה מכרח לצאת."

"אני לא רוצה לדבר עם אף אחד, אמרתי וחשבתי בלב - חוץ מאבא שלי.

"אתה מכרח לקום, זה אבא בטלפ..."

היא לא הספיקה לגמר את המשפט, וכבר יצאתי מהחדר ואחזתי בשפופרת. "אבא, איפה אתה?"

"אני לא יכול להגיד איפה אני, שמעתי את הקול המכר. גם את הטלפון הזה לא הייתי צריך לעשות. זה מסכן אותי. אבל שמעתי מה עובר עליך, והייתי חייב להתקשר."

"אבא, תחזור, אני רוצה לראות אותך!" זעקתי לתוך השפופרת. "אני לא יכול בלעדיך, תחזור, בבקשה, תחזור."

"שמע, עמנואל, אמר אבא. "אני אחזור. אני פשוט חייב לעשות כמה דברים כדי להחזיר את כל החובות. אל תשמע למה שאומרים לך. דע לך שאני אדם ישר, רק שמישו סבך אותי, וכעת אני חייב כסף רב. אם אבוא לארץ, לא יאפשרו לי להחזיר את החובות. תן לי כמה חדשים, והכל יסתדר. תראה."

שתקתי.

"עמנואל, אמר אבא, "הרבה צער וכאב היו מנת חלקי בזמן האחרון. אבדתי את רכושי, וחמור מזה - את כבודי. הייתי אדם עשיר ומכבד, וכיום אני עני ומבזה. עם הכל אני משלים, כי זה רצון הקב"ה, וחייב אדם לברך על הרעה כשם

שְׁמֵכֶרְךָ עַל הַטּוֹבָה. אֲנִי חֵי כָּאֵן חַיִּי כָּלֵב, עוֹבֵד מִצָּאֵת הַחֲמָה
עַד צֵאֵת הַנֶּשֶׁמָה, וְאֲנִי מִסְפִּיק חֶזֶק כְּדִי לַעֲמֹד בְּכֶךָ וּלְהַחֲזִיר
אֶת כְּבוֹדִי וְאֶת רְכוּשִׁי. אֵךְ עִם דְּבָר אֶחָד לֹא אוּכַל לְהִשְׁלִים."
שִׁתְקָתִי.

"בְּנִי," אָמַר אָבִי בְּקוֹל רוֹעֵד, "יְכוּל אֲנִי לְהִשְׁלִים עִם
אֲבוֹד כְּבוֹד וּמִמּוֹן, אֵךְ אִינִי יְכוּל לְהִשְׁלִים עִם אֲבִדָּנוֹ שֶׁל בְּנִי
יְחִידִי. אֲנִי מִמֶּךָ, לְבִי נִשְׁבֵּר לְשִׁמְעַת אֶת הַסִּבֵּל שֶׁלָּךְ. אֲנִי יוֹדֵעַ
שֶׁאַתָּה יָלַד רָגִישׁ. אֲנִי גַם אֲשֶׁם בְּכֶךָ. פְּנִיקָתִי אוֹתָךְ יֵתֵר עַל
הַמִּדָּה, וְכַעַת אֵינְךָ יְכוּל לְהִתְמוֹדֵד. בְּנִי, רַק שֶׁאַתָּה לֹא תִשָּׁבֵר,
כִּי אֲזוּ הַקִּיץ עָלִי הִקְיָן... לֹא אֶמְצָא עוֹד כַּחוֹת לְהִתְמוֹדֵד. אֲנִי
מִמֶּךָ, הַחֶזֶק מֵעַמֶּד, לָךְ לְבֵית הַסֵּפֶר וְהִתְמוֹדֵד עִם הַיְלָדִים
הָאֵלֶּה. אִם תֵּאֱמִין לִי שֶׁאַבִּיךָ אָדָם יִשְׂרָאֵל, לֹא יִהְיֶה לָּךְ קִשָּׁה
לַעֲמֹד מוֹל הַחֲבָרִים. וְאַפְלוּ אִם יִהְיֶה קִשָּׁה - אוֹלִי הַקֶּבֶ"ה
עוֹשֶׂה אֶתָּךְ חֶסֶד וּמִלָּמֵד אוֹתָךְ, שֶׁהַחַיִּים אֵינָם קָלִים כְּפִי
שֶׁחֲשַׁבְתָּ. אוֹלִי הַקִּשָּׁיִים שֶׁאַתָּה עוֹבֵר יִהְיֶה אוֹתָךְ מִיְלָד מִפְּנֵק
לִיְלָד חֶזֶק וְיִצִּיב בְּנִפְשׁוֹ. מִי יוֹדֵעַ, אוֹלִי אִם הָיִיתִי מִמְּשִׁיךְ
לְהִיּוֹת עֲשִׂיר, הָיִיתִי גֹדֵל כְּנֹעַר מִפְּנֵק וְיִלְדוּתִי, וְלֹא הָיִיתִי מִצְלִיחַ
לְהִסְתַּדֵּר בַּחַיִּים. קַח אֶת זֶה בְּקִלּוֹת, עֲמֻנוּאֵל. אִם אֲדַע שֶׁאַתָּה
מִתְמוֹדֵד - לִי יִהְיֶה קָל. אֲבָל אִם אֲדַע שֶׁבְּנִי הַיְחִיד הוֹלֵךְ
וְנִשְׁבֵּר, מַה יִּהְיֶה עָלִי, מְנִי, מַה?"

שִׁתְקָתִי. לֹא יָדַעְתִּי מַה לַעֲנוֹת.

"אַתָּה תִּהְיֶה חֶזֶק בְּשִׁבְלִי?" שָׁאַל אָבִי.

לא ענית.

"ענה לי, בבקשה."

"אבא, הייתי בבית הכנסת שתרמתי," אמרתי.

"אני יודע," אמר אבי, "אבל..."

"בית כנסת יפה בנית, הייתי שם כמה שעות."

"אני יודע, מני שלי." אבי נשמע מדאג מהתחמקותי.

"יש שם מקום לארון קדש. הייתי שם והתפללתי עליך."

נרדמתי בתוך ארון הקדש. אבא, אתה חושב שזו עברה?"

"זו לא עברה, מני. זה עדין לא ארון קדש, וגם לא

עשית את זה בכונה. שרק ה' ישמע את תפלתך. מני, אני

רוצה שתענה לי. האם אתה מתכוון ללכת מחר לבית הספר?"

"אני אנסה," ענית סוף סוף. "אני לא יודע אם אצליח,

אני לא חזק. אני בסך הכל ילד, אבל אנסה."

"תודה, עמנואל."

"בשבילך, אבא."

אבי שתק, ולאחר מכן אמר בקול חנוק: "אני עוד אחזור

ואפצה אותך על כל הסבל שאתה עובר. תהיה חזק ותעזר

לאמא להיות חזקה. יש לנו נסיון מהשמים, ואנו מכרחים

לעבר אותו."

סימנו את השיחה. הלכתי לישון.

כל הלילה התהפכתי על מטתי. כל מיני חלומות באו

והלכו, ואף אחד מהם לא היה חלום טוב. התעוררתי והתחלתי לחשב מה אני עושה. הגעתי למסקנה שהמנהל שלי צדק. בכל מקום שאגיע אליו, יהיה מישהו שיזכיר את מה שהוא יודע על אבא שלי.

קמתי למחרת בשעה מקדמת יחסית. אמרתי לאמי, שברצוני ללכת לבית הספר הראשון, אותו עזבתי. רק שבוע חסרתי בו. אמי הביטה בי בתמיהה ואמרה ביאוש: "אני מקנה שאתה יודע מה שאתה עושה."

כשנכנסתי לפתח, הביטו בי הכל בשתיקה וביראת כבוד. הרגשתי חסר נעימות, אך כבר החלטתי מראש שאני לא מתיחס לזה.

היום עבר בשקט גמור. אף לא אחד מהילדים העז להתחיל אתי. הקשבתי בשעור, חוץ מהרגעים שבהם נכנעתי לעיפות.

היום הסתיים. הלכתי הביתה. נכנסתי למטה והלכתי לישן. העבדה שלא ישנתי בלילה הקודם עשתה את שלה.

למחרת, כאשר הגעתי לפתח, כל הילדים הביטו בי. ראיתי שפניהם אוהדות. לא הבנתי מה השתנה. אחד הילדים הגיש לי עתון שיוצא בעיר שלנו מדי שבוע. בכותרת הראשית היתה תמונה ענקית שלי בתוך ארון הקדש, והכותרת אמרה: "האם ככה יעשה לאיש שנדב מיליונים לצדקה???"

התחלתי לקרא בעמוד הראשון:

**בנו בן ה-11 של המיליונר הנדבן הידוע ניסן טמפלר,
נמצא השבוע באישון לילה בגמחה האמורה לשמש
ארון קדש באחד מבתי הכנסת הרבים שתתם אביו**

טמפלר, שנקלע אשתקד לקשיים ומאז מארגן את עסקיו מחדש בחו"ל, נחשב לאחד התורמים הגדולים למוסדות ולנזקקים. מסתבר, שמאז הסתבכותו הכלכלית, נשפח על ידי רב בעלי המוסדות להם תרם מיליוני דולרים. משפחתו פנתה מהבית, ובנו אף ספג השפלות מצד חבריו ללמודים. השבוע, בידיע, אף נעלם הבן למשך עשר שעות ונמצא בגמחת ארון הקדש בבית הכנסת שתתם אביו. נודע, כי בריחתו של הילד מבית הספר ארעה, לאחר שבו כותו האשים את אביו כי יתרם רק שלש מאות אלף דולר במקום חצי המיליון שהבטיח.

בעקבות פרסום המעשה, נאספו אתמול בהוראת הרבנים מאות בעלי המוסדות שנעזרו על ידו, והתחייבו לערב לחובותיו ולאפשר לו לשוב לארץ. רב העיר, הרה"ג משה מאירוביץ שליט"א, נשא דברים חוצבי אש. 'מי שכופר בטובתו של חברו, הרי הוא ככופר בטובתו של הקב"ה', זעק. 'אם נחשב את הכספים שתתם במהלך השנים, הרי יכול היה לשוב למעמדו רק מהם. האם אין זה מחובתנו לסייע לו כעת בצרתו?'

לכתבנו נודע, כי נערכים מאמצים קדחתניים להגיע להסדרים עם הבנקים, שהם הנושים העקריים, שיגיעו להסדרים בספיים עם טמפלר...

הפתכה היתה גדולה והשתרעה על פני שני עמודים. היו בה תצלומים של בתי כנסת וישיבות, שאבי תמך בהם בסכומים גדולים, ואני אפלו לא ידעתי.

סימתי לקרא. אחד החברים נגש אלי ואמר: "אני מצטער שלא התייחסנו אליך כמו שצריך. תבין, לא ידענו... פשוט לא ידענו."

עוד ילד נגש והתנצל, ועוד אחד, ולבסוף נגש אלי הילד שכנה את אבי "גנב". ראיתי שהוא ממש מתבייש לגשת. הוא נראה אמלל. "אני ממש מצטער," אמר. "זו היתה סתם טפשות של ילדים. לא הייתי צריך לומר את זה."

אמרתי לו שאני סולח לו. הלכתי הביתה מקף בחברים. בכל מקום שהלכתי, הסתכלו עלי אנשים. חלק מהם נגשו ואמרו לי מלות עידוד. "אביך צדיק", "אתה גבור". הייתי נבוך מאד, אך אחרי כל הסבל שעברתי הייתי זקוק גם לזה.

שבוע לאחר מכן חזר אבי לארץ. חפנינו לו בשדה התעופה יחד עם כמה רבנים וראשי הקהלה. אבא ירד מן המטוס עם מזודה קטנה בידו. הוא נראה רזה ובודד. זמן רב היה ללא משפחתו.

הרבנים נגשו אליו וברכו אותו. הוא השיב להם בנימוס ואמר: "אני חייב לראות את זה שבזכותו אני כאן." אחר כך נגש אלי וחיבק אותי חבוק חזק חזק.

כְּשֶׁהִגַּעְנוּ הַבֵּיתָה, אָמַר לִי: "אֲנִי מִתְנַצֵּל, קִנִּיתִי לָךְ מִתָּנָה
מְאֹד קִטְנָה, לֹא כְּמוֹ תַּמִּיד." חִיכָתִי. זֶה הַפֶּעַם הָרִאשׁוֹנָה
שֶׁבָּאֵמֶת לֹא חֲשַׁבְתִּי עַל מִתָּנָה. הַמִּתָּנָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר הִיְתָה
עֲצָם חֲזָרְתּוֹ שֶׁל אָבִי. מִי חוֹשֵׁב בְּכֻלָּל עַל מִתָּנָה גְּדוֹלָה יוֹתֵר?

כַּחֲדָשׁ עָבַר מָאָז. אָבֹא אָמַר לִי שֶׁהַעֲנִיָּיִם הוֹלְכִים
וּמִסְתַּדְּרִים מִיּוֹם לְיוֹם. הוּא עוֹבֵד קָשָׁה וּמוֹכֵר נְכָסִים וְקַרְקָעוֹת
שֵׁישׁ לוֹ כְּדֵי לְהַחֲזִיר אֶת הַחוּבוֹת. עַד לַשָּׁעוֹת הַקִּטְנוֹת שֶׁל
הַלִּילָה הוּא יוֹשֵׁב וּמִתְדַּיֵּן עִם אֲנָשִׁים, כְּדֵי לְסַדֵּר אֶת עֲסָקָיו.

וְלִילָה אֶחָד הוּא קָרָא לִי לָבוֹא אִתּוֹ. הִתְחַלֵּנוּ לְלַכֵּת
בְּרַחוּבוֹת הָעִיר. לֹא יָדַעְתִּי לָאֵן, עַד שֶׁרָאִיתִי שֶׁהוּא מוֹכִיל
אוֹתִי לְרַחוּב הַשְּׂבָעָה.

נִכְנָסְנוּ דֶּרֶךְ הַגֹּדֶר עִם הַשְּׁלֵט "סִכְנָה! כָּאֵן בּוֹנִים". טַפְסָנוּ
בְּזִהִירוֹת בְּמַדְרָגוֹת, נִכְנָסְנוּ אֶל הָאוֹלָם הָעֵנֶק וְנִצְבָנוּ אֶל מוֹל
הַגִּמְחָה שֶׁל אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ.

רָאִיתִי אֶת אָבִי מִתְכַּנֵּס בְּמַחְשָׁבוֹת. הוּא הִלִּיט אֶת פָּנָיו
בְּיָדָיו וְנִרְאָה רְצִינִי מְאֹד. חֲשַׁתִּי הַתְּרַגְּשׁוֹת גְּדוֹלָה. הִבְטָתִי בּוֹ.
זֶמֶן רַב הוּא עָמַד כֵּן, וּבִסּוֹף הַסִּיר אֶת יָדוֹ מֵעֵינָיו וְאָמַר לִי:

"עֲמֻנּוּאֵל, ב"ה אֶתְמוֹל הִתְבַּשְׂרָתִי שֶׁכַּמָּה מֵאוֹת דּוֹנָמִים
שֶׁל קַרְקָע שְׁלִי בְּמִרְכָּז הָאָרֶץ הִפְשָׁרוּ לְבִנְיָה. פְּרוּשׁוֹ שֶׁל דָּבָר,
שֶׁכָּל הַחוּבוֹת שְׁלִי מְכַסִּים, חֲזָרְנוּ לִהְיוֹת אֲמִידִים. כָּעֵת יִהְיֶה
לִי כֶּסֶף לְהַשְׁלִים אֶת בֵּית הַכְּנֶסֶת הַזֶּה..."

שתקתי. לא ידעתי כיצד להגיב לפלא הזה. מחשבה
קטנה עלתה במחי... הבטתי אל הגמחה...

"אתה צודק," אמר אבי. "אני חושב שזו היתה התפלה
שלך, כאן, בגמחה האפלה, שהגיעה הישר אל כסא הכבוד.
כעת אשלים אי"ה את בנית בית הכנסת. אבנה בגמחה הזו
ארון קדש מפאר, ונכניס בו ספרי תורה שישמרו לעולם על
הילד הקטן, שנרדם בתוכו, לאחר שהתפלל על אביו..."
היה משתלם, בסופו של דבר, הלילה הארוך שהוא בגמחה.

